

Papież Benedykt XVI

MYSTAGOGIA BENEDICTI

**Wprowadzenie w tajemnice
roku liturgicznego**

ADWENT

WYDANIE DRUGIE ZMIENIONE I POSZERZONE

BISKUPÓW 2019

MYSTAGOGIA BENEDICTI
Wprowadzenie w tajemnice
roku liturgicznego

Autor:

Papież Benedykt XVI

Redakcja:

ks. dr Andrzej Demitrów

Skład, łamanie:

Magdalena Kęszczyk, Barbara Drozd

Okładka:

Magdalena Kęszczyk

© Libreria Editrice Vaticana

© Copyright by ORDO et PAX

Fundacja Benedyktynów w Biskupowie 2019

Wydanie drugie poprawione i poszerzone
Biskupów 2019

Wszelkie prawa zastrzeżone

Wydawca:

„ORDO et PAX” Fundacja Benedyktynów w Biskupowie
Biskupów 72, 48-340 Głuchołazy; tel. 77 439 82 06
www.fundacja.benedyktyni.org

Druk:

Wydawnictwo DLA PARAFII.COM
ul. J. Czyżewskiego 16, 80-336 Gdańsk
tel. 58 718 65 70

ISBN: 978-83-950641-2-8 (t.1)

Spis treści

LIST PAPIEŻA BENEDYKTA XVI	11
SŁOWO WSTĘPNE BISKUPA OPOLSKIEGO	13
WSTĘP DO WYDANIA DRUGIEGO	14
Fragmenty recenzji ks. prof. Waldemara Chrostowskiego	
1. tomu serii <i>Mystagogia Benedicti</i>	18
1. HOMILIE ORAZ ROZWAŻANIA NA ANIOŁ PAŃSKI	21
I NIEDZIELA ADWENTU	23
Czas nadziei	
(27 listopada 2005 r., ROK B)	23
Bóg puka do drzwi naszych serc	
(3 grudnia 2006 r., ROK C)	25
W chorym dostrzec przychodzącego Pana – homilia	
podczas wizyty duszpasterskiej w szpitalu rzymskim św. Jana	
Chrzyciela Wielkiego Mistrza Kawalerów Maltańskich	
(2 grudnia 2007 r., ROK A)	27
Encyklika o nadziei chrześcijańskiej	
(2 grudnia 2007 r., ROK A)	32
Adwent – przyście i obecność Pana pośród nas – homilia	
podczas Mszy św. w rzymskiej parafii św. Wawrzyńca za Murami	
(30 listopada 2008 r., ROK B)	34
Czas jest istotnym znakiem Bożej miłości	
(30 listopada 2008 r., ROK B)	40
Każdy człowiek potrzebuje nadziei	
(29 listopada 2009 r., ROK C)	42

Człowieka poznaje się po jego oczekiwaniu	
(28 listopada 2010 r., ROK A)	44
Adwentowa modlitwa do Boga Ojca	
(27 listopada 2011r., ROK B)	47
Maryja doskonale ucieleśnia ducha Adwentu	
(2 grudnia 2012 r., ROK C)	49
II NIEDZIELA ADWENTU	51
Wolność religijna	
(4 grudnia 2005 r., ROK B)	51
Świątynia z «żywych kamieni»	
(10 grudnia 2006 r., ROK C)	53
Nasz przyszły los rozstrzyga się w terażniejszości	
(9 grudnia 2007 r., ROK A)	56
Rozpoznać znaki «Boga z nami»	
(7 grudnia 2008 r., ROK B)	58
Ewangelia opowiada prawdziwą historię	
(6 grudnia 2009 r., ROK C)	60
Słuchanie Boga na pustyni świata	
(5 grudnia 2010 r., ROK A)	62
Jan Chrzciciel wzywa do wewnętrznej przemiany	
(4 grudnia 2011 r., ROK B)	64
Dziewicy Adwentu powierzmy naszą drogę	
na spotkanie z Panem	
(9 grudnia 2012 r., ROK C)	66
III NIEDZIELA ADWENTU	69
Adwentowe oczekiwanie z Maryją	
(11 grudnia 2005 r., ROK B)	69

Tajemnica prawdziwej radości	
(17 grudnia 2006 r., ROK C)	71
Chrystus skałą kościoła – Odwiedziny duszpasterskie rzymskiej parafii NMP Różańcowej i Męczenników Portuensi	
(16 grudnia 2007 r., ROK C)	73
Radujcie się, bo Bóg jest blisko	
(16 grudnia 2007 r., ROK A)	79
Radujcie się zawsze, Pan jest blisko!	
(14 grudnia 2008 r., ROK B)	81
Pan jest blisko, radujmy się!	
(13 grudnia 2009 r., ROK C)	83
Czy rzeczywiście Ty jesteś? – Odwiedziny duszpasterskie rzymskiej parafii św. Maksymiliana Kolbe na Torre Angela	
(12 grudnia 2010 r., ROK A)	86
Bądźcie cierpliwi i umacniajcie serca wasze	
(12 grudnia 2010 r., ROK A)	91
Świadkowie światła – Odwiedziny duszpasterskie rzymskiej parafii NMP Łaskawej w Casal Boccone	
(11 grudnia 2011 r., Rok B)	93
Chrystus przychodzi jako prawdziwa światłość świata	
(11 grudnia 2011 r., ROK B)	96
Bóg raduje się nami – Odwiedziny duszpasterskie rzymskiej parafii św. Patryka na Colli Prenestino	
(16 grudnia 2012 r., Rok C)	99
Bóg będzie nas sądził według naszych czynów	
(16 grudnia 2012 r., ROK C)	105

IV NIEDZIELA ADWENTU	107
Nie bój się - raduj się! – Odwiedziny duszpasterskie rzymskiej parafii NMP Pocieszycielki (18 grudnia 2005 r., ROK B)	107
Opiekun Odkupiciela (18 grudnia 2005 r., ROK B)	113
Chrystus pragnie zamieszkać w sercu każdego z nas (24 grudnia 2006 r., ROK C)	115
Nic nie jest piękniejsze od dzielenia się z innymi (23 grudnia 2007 r., ROK A)	117
Kosmiczny wymiar tajemnicy zbawienia (21 grudnia 2008 r., ROK B)	120
Betlejem miastem upragnionego pokoju (20 grudnia 2009 r., ROK C)	122
Święty Józef spogląda z odwagą i ufnością w przyszłość (19 grudnia 2010 r., ROK A)	124
«Jakże się to stanie, skoro nie znam męża?» (18 grudnia 2011 r., ROK B)	127
Tam, gdzie jest gościnność, tam jest Bóg i radość (23 grudnia 2012 r., ROK C)	129

2. UROCZYŚĆ NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY	133
--	------------

Niepokalana Matka pielgrzymującego Kościoła – homilia w uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP (8 grudnia 2005 r.)	135
---	------------

ROZWAŻANIA PRZED MODLITWĄ ANIOŁ PAŃSKI	143
Maryja prowadzi nas do Boga	
(8 grudnia 2005 r.)	143
Pełna łaski od pierwszej chwili swego istnienia	
(8 grudnia 2006 r.)	145
Młdzież potrzebuje prawdziwej miłości i nadziei	
(8 grudnia 2007 r.)	147
Piękno, które zbawia świat	
(8 grudnia 2008 r.)	149
Jesteśmy dziećmi Niepokalanej Matki	
(8 grudnia 2009 r.)	151
Raduj się, łaski pełna	
(8 grudnia 2010 r.)	154
„Tak”, które przybliżyło niebo ziemi	
(8 grudnia 2011 r.)	156
Bierzmy przykład z Maryi Niepokalanej	
(8 grudnia 2012 r.)	158
ROZWAŻANIA PRZED FIGURĄ MATKI BOŻEJ	
NA PLACU HISZPAŃSKIM	161
Przewodniczka Kościoła na drogach soborowej odnowy	
(8 grudnia 2005 r.)	161
Ucz nas mówić zawsze „tak” naszemu Panu	
(8 grudnia 2006 r.)	163
Maryja przypomina nam, że bez Boga nigdy	
nie pokonamy nienawiści i przemocy	
(8 grudnia 2007 r.)	166
W Maryi widzimy odbicie Boskiego światła	
(8 grudnia 2008 r.)	169

Niepokalana Dziewico, dziękuję za Twoją obecność w sercu Rzymu	
(8 grudnia 2009 r.)	173
Przesłanie ufności dla każdego człowieka	
(8 grudnia 2010 r.)	176
Dzisiejszy świat potrzebuje nadziei	
(8 grudnia 2011 r.)	179
Tylko miłość może ocalić od upadku	
(8 grudnia 2012 r.)	182
3. INNE ROZWAŻANIA ADWENTOWE	187
Homilia podczas I nieszporów I niedzieli Adwentu	
(26 listopada 2005 r., ROK B)	189
Bóg przychodzi, aby nas wyzwolić od zła i śmierci – homilia podczas I Nieszporów I niedzieli Adwentu	
(2 grudnia 2006 r., ROK C)	192
Eucharystia największym naszym darem – spotkanie z przedstawicielami środowisk akademickich Rzymu	
(14 grudnia 2006 r.)	196
Homilia podczas I Nieszporów I niedzieli Adwentu	
(1 grudnia 2007 r., ROK A)	199
Kościół znakiem i narzędziem nadziei dla ludzi – homilia podczas I nieszporów I niedzieli Adwentu	
(29 listopada 2008 r., ROK B)	203
Droga do Ojca – tajemnica Adwentu i Bożego Narodzenia	
przemówienie do studentów i wykładowców wyższych uczelni rzymskich	
(11 grudnia 2008 r.)	207

Homilia podczas I Nieszporów I niedzieli Adwentu (28 listopada 2009 r., ROK C)	210
Szacunek dla każdego rodzącego się ludzkiego życia – homilia podczas I Nieszporów I niedzieli Adwentu (27 listopada 2010 r., ROK A)	215
Homilia podczas celebracji eucharystycznej z rzymską wspólnotą <i>Centrum Aletti</i> z okazji 90 urodzin kard. Tomáša Špidlíka S.J. Kaplica Redemptoris Mater w Pałacu Apostolskim w Watykanie (17 grudnia 2009 r.)	220
Mądrość Boża objawia się ludziom pokornym i prostym – homilia podczas Nieszporów dla środowisk akademickich Rzymu (17 grudnia 2009 r.)	224
Jako nowa klasa intelektualistów bądźcie świadkami miłości, która przemienia – homilia podczas Nieszporów dla środowisk uniwersyteckich Rzymu (16 grudnia 2010 r.)	228
Teolog człowiekiem Adwentu – Przemówienie do uczestników sesji Międzynarodowej Komisji Teologicznej (2 grudnia 2011 r.)	233
Dzieciątko jest znakiem cierpliwości Boga – homilia podczas Nieszporów dla środowisk uniwersyteckich Rzymu (15 grudnia 2011 r.)	238
„Byłem w więzieniu, a przyszliście do Mnie” Przemówienie podczas wizyty w rzymskim więzieniu w Rebibbi (18 grudnia 2011 r.)	243

Świadkowie Boga, który jest blisko – homilia podczas I nieszporów I niedzieli Adwentu (1 grudnia 2012 r., ROK C)	248
--	-----

**4. KATECHEZY ADWENTOWE
PODCZAS AUDIENCJI OGÓLNYCH 253**

Tajemnica Bożego Narodzenia (21 grudnia 2005 r.)	255
Przygotujmy godne mieszkanie Zbawicielowi (20 grudnia 2006 r.)	258
Sens adwentowego czuwania (19 grudnia 2007 r.)	262
Trzeba oczyścić Boże Narodzenie z naleciałości konsumpcjonizmu (17 grudnia 2008 r.)	267
Przez wcielenie Bóg rzeczywiście stał się Bogiem z nami (23 grudnia 2009 r.)	273
Dajmy się zadziwić Dziecięciu (22 grudnia 2010 r.)	277
Odwieczny wszedł w granice czasu i przestrzeni (21 grudnia 2011 r.)	282
Milcząca siła, która zwycięża hałaśliwe moce (19 grudnia 2012 r.)	289

Benedictus XVI
Papa emeritus

Vatikanstadt
5. 4. 2018

Hochwürdige Herren
Dr. Andrzej Demitrów
Dr. Michał Dragan, OSB
FUNDACJA BENEDYKTYNÓW W BISKUPOWIE
Biskupów 72
48-340 Głucholazy
POLONIA

Sehr geehrter, lieber Herr Dr. Demitrów!
Sehr geehrter, lieber Herr Dr. Dragan!

Herzlichen Dank für Ihren freundlichen Brief vom 26. Februar! Es ist für mich Ermutigung und Freude, daß Sie mit der Herausgabe von Texten, die ich als Bischof von Rom der Christenheit vorgetragen habe, Menschen in Ihrem Land zum Lesen und Verstehen der Heiligen Schrift helfen können.

Ihnen beiden gelten meine österlichen Segenswünsche

im Herrn Ihr

Benedictus

Benedykt XVI
Papież emeryt

Państwo Watykan
5.4.2018

Wielebni
Dr Andrzej Demitrów
Dr Michał Dragan OSB
FUNDACJA BENEDYKTYNÓW W BISKUPOWIE
Biskupów 72
48-340 Głucholazy
POLSKA

Wielce szanowny, drogi Doktorze Demitrów!
Wielce szanowny, drogi Doktorze Dragan!

Serdeczne dzięki za Wasz życzliwy list z 26 lutego! Jest dla mnie umocnieniem i radością, że wydaniem tekstów, które przedstawiłem chrześcijanom jako biskup Rzymu, możecie pomóc ludziom w Waszym kraju w czytaniu i rozumieniu Pisma Świętego.

Was obydwu obejmuję moim paschalnym błogosławieństwem

Wasz w Panu,
(-)

SŁOWO WSTĘPNE BISKUPA OPOLSKIEGO

Jak co roku powraca do nas Adwent, Boże Narodzenie i Wielkanoc. Treści są ciągle te same, ale i inne zarazem. Inne bogactwem Słowa czytanego na liturgii. Również inaczej przez nas przeżywane, bo przecież każdy z nas jest co roku na innym etapie życia. Dlatego czymś koniecznym jest mądre przewodnictwo po tajemnicach roku liturgicznego. Z właściwą sobie pasją a przede wszystkim precyzją każdego słowa, robił to dla nas Ojciec Święty Benedykt XVI.

Z ogromną radością witam inicjatywę wydawniczą benedyktyńskiej fundacji „Ordo et Pax” z Biskupowa, która we współpracy z ks. dr Andrzejem Demitrowem, pasjonatem myśli Benedykta XVI, zbiera w jedną pozycję rozproszone teksty papieża dotyczące tajemnic roku liturgicznego, zaczynając od Adwentu – „czasu o wielkim znaczeniu religijnym”. Cieszę się, że przez tę pozycję, rozpoczynającą całą serię wydawniczą, możemy spotkać się z wielkim mistrzem teologii i duszpasterzem bardzo zatroskanym o nasz duchowy rozwój.

Wszystkim, którzy się pochylą nad pozycją **„Mystagogia Benedicti. Wprowadzenie w tajemnice roku liturgicznego”** życzę owocnej lektury i doświadczania ciągle nowych narodzin Jezusa.

+Andrzej Czaja

Opole, 16 października 2018 r.

WSTĘP DO WYDANIA DRUGIEGO

Na temat pontyfikatu papieża Benedykta XVI powstało już bardzo wiele publikacji, zarówno tych biograficznych, jak i porównawczych. Nieprzerwaną popularnością cieszą się też jego książki, które powstały przed pamiętnym dniem 19. kwietnia 2005 r., jak również te z czasów posługi Piotrowej. Opracowane zostały zbiory jego śródownych katechez, tematycznie podejmujących postacie apostołów i świętych, aktualne sprawy i życie Kościoła, jego wiarę i modlitwę. Ich popularność świadczy o stałym zainteresowaniu głębią myśli pasterskiej papieża-seniora, która pozostaje wciąż aktualna.

Spośród wygłoszonych wypowiedzi papieskich, cotygodniowe rozważania przed modlitwą południową *Anioł Pański* (w czasie wielkanocnym *Regina caeli*), były tymi, które najczęściej docierały medialnie do szerokiego kręgu słuchaczy i widzów. Już za pontyfikatu św. Jana Pawła II stanowiły one bezcenną sposobność spotkania papieża z wiernymi dla podjęcia aktualnych wydarzeń i głoszenia Dobrej Nowiny. Papież Benedykt XVI kontynuował ten zwyczaj, równocześnie nadając mu nowy kierunek. Za czasu jego pontyfikatu tematem wiodącym niedzielnego rozważania stał się tekst Liturgii Słowa, zwłaszcza Ewangelii, która przypadała w tym właśnie dniu. W ciągu niemal ośmiu lat jego pasterzowania Kościołowi powszechnemu, powstała przekazana prostym językiem bogata spuścizna biblijnego nauczania, które było skierowane do ogółu wiernych. Papież nie zatrzymywał się jednak tylko na samym tekście, ale umiejętnie potrafił powiązać istotne treści z przeżywanym aktualnie okresem Roku liturgicznego oraz

z postawami, do których wzywa orędzie Ewangelii. W ten sposób Benedykt XVI był dla całego Kościoła prawdziwym mistagogiem, czyli człowiekiem wprowadzającym innych w przeżywanie Misterium Chrystusa i Kościoła. Sam będąc głęboko zanurzonym w to Misterium, potrafił innym wskazywać drogę, którą od wielu lat kroczył i którą nadal przemierza, obecnie w charakterze oranta klasztoru *Mater Ecclesiae*.

Taki charakter mistagogiczny miały także głoszone przez papieża homilie podczas mszy świętych, czy katechezy podczas audiencji ogólnych, bezpośrednio związane z okresami liturgicznymi. Nie był to wcale aspekt przypadkowy, jakby tylko naturalnie wypływający z pełnionej posługi nauczycielskiej Ojca Świętego. Godną podkreślenia nowością w tej działalności papieża jest fakt, że z własnej inicjatywy wprowadził on zwyczaj zapraszania wszystkich wiernych do udziału w I Nieszporach I Niedzieli Adwentu, a więc tej celebracji liturgicznej, poprzez którą Chrystus wprowadza cały Kościół w nowy Rok liturgiczny. Pierwsze takie zaproszenie miało miejsce 26. listopada 2005 r. Papieskie słowo do 1 Tes 5,23-24, wygłoszone podczas tych nieszporów w Bazylice św. Piotra, dotychczas nie przetłumaczone na język polski, było dla uczestników tego wydarzenia (wśród których był także piszący te słowa), prawdziwym wprowadzeniem w Misterium adwentowego oczekiwania. W pewnym sensie było ono też dla mnie, osobiście, patrząc z perspektywy minionych lat, szczególnym uwrażliwieniem na słowa Benedykta XVI, którymi nie przestawał zaskakiwać ludzi spragnionych głębi duchowej i poszukujących duchowego przewodnika w przeżywaniu Misterium wiary pośród trudnej nieraz codzienności.

Pomimo upływu lat, wspomniane wypowiedzi papieża-seniora nie straciły nic ze swej głębi i aktualności. Tym bardziej dziwi fakt, że te rozważania papieskie nie zostały dotychczas wydane całościowo, choć pozostają dostępne w rozproszonej formie w polskiej edycji *L'Osservatore Romano* i na stronach internetowych, według chronologii ich wygłoszenia. Stąd zrodził się zamysł, aby zebrać w formie książkowej teksty wygłoszone przez Benedykta XVI podczas niedzielnej modlitwy południowej, nie wykluczając innych wydarzeń o charakterze liturgicznym, idąc jednak nie ścieżką chronologiczną, ale posługując się kluczem mistagogii Roku liturgicznego. Tym samym zamierzamy rozpocząć serię *Mystagogia Benedicti*, rozpoczynając od Adwentu, poprzez kolejne okresy Roku liturgicznego¹.

W pierwszej części adwentowego tomu zamieściliśmy homilie oraz rozważania papieskie, wygłoszone podczas południowej modlitwy *Anioł Pański* w kolejne niedziele Adwentu. W drugiej części zebraliśmy rozważania związane z uroczystością Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, która w Rzymie ma szczególnie uroczysty charakter ze względu na tradycyjną już modlitwę i spotkanie papieża z wiernymi przed kolumną na Placu Hiszpańskim. W części trzeciej tego tomu znalazły się homi-

¹ Warto w tym miejscu przypomnieć opisową definicję Roku liturgicznego, jaką podał Papież Pius XII, w Encyklice *Mediator Dei*: „**Rok liturgiczny**, żywo-ny nieustanną pobożnością Kościoła, nie jest zimnym przedstawieniem spraw, dotyczących się minionych czasów, ani też prostym przypomnieniem wypadków z dawnych wieków. Jest **to** raczej **sam Chrystus, który trwa w Kościele swoim i kroczy drogą ogromnego miłosierdzia**, którą rozpoczął za swego doczesnego życia, gdy przechodził dobrze czyniąc (cf. Dz 10,38), w tym najlitościwszym zamiarze, aby dusze ludzkie zbliżyły się do Jego tajemnic i nimi niejako żyły” (podkr. red.).

lie i przemówienia, które Benedykt XVI wygłosił przez wszystkie lata pontyfikatu podczas celebracji niesporów adwentowych i okolicznościowych spotkań głównie ze środowiskami uniwersyteckimi Rzymu. W części czwartej zamieściliśmy katechezy z audiencji generalnych, które były poświęcone bezpośrednio przygotowaniu do Bożego Narodzenia. Choć ich charakter jest już wyraźnie świąteczny, to jednak decydujący kontekst pozostaje wciąż adwentowy, zwłaszcza w głębokich nawiązaniach do tekstów liturgicznych ostatnich dni Adwentu. W porównaniu z pierwszym wydaniem adwentowych rozważań, zostały dołączone homilie Benedykta XVI, wygłoszone w większości podczas wizytacji we wspólnotach parafialnych Wiecznego Miasta, które dotychczas nie były publikowane w języku polskim. Podstawą do ich przetłumaczenia były teksty w języku włoskim umieszczone na watykańskich stronach internetowych.

Pozostaje wyrazić życzenie, aby zebrane w ten sposób teksty papieża Benedykta XVI jeszcze bardziej pomogły wierzącym w Chrystusa odkrywać Jego obecność i żyć Jego tajemnicami w codzienności.

Ks. dr Andrzej Demitrów

Redaktor serii *Mystagogia Benedicti*

Fragmenty recenzji
ks. prof. Waldemara Chrostowskiego
1. tomu serii *Mystagogia Benedicti*

Im więcej czasu upływa od zakończenia pontyfikatu Benedykta XVI (28 II 2013), tym bardziej wzrasta zainteresowanie jego osobą i nauczaniem. Ta tendencja jest widoczna również w Polsce. Wśród setek artykułów i przyczynków oraz kilku wartościowych książek na czoło wybija się trzynomowa monografia ks. prof. Jerzego Szymika zatytułowana *Theologia Benedicta*. Nieustannie trwa też debata wokół teologicznej syntezy papieża opatrzonej tytułem *Jesus z Nazaretu*. W ten nurt wpisuje się inicjatywa polegająca na zebraniu wypowiedzi papieskich wygłoszonych przed modlitwą południową *Anioł Pański* lub (w okresie wielkanocnym) *Regina coeli*, a także w innych okolicznościach, w których dobitnie wybrzmiały ważne zagadnienia teologiczne. Wprawdzie od dawna są one dostępne w polskojęzycznej edycji miesięcznika „L'Osservatore Romano”, jednak zebranie w całość przyczynia się do wzmocnienia zainteresowania i jeszcze szerszego oddziaływania. Wartość książki powiększa fakt, że włączono do niej także teksty, które nie były jeszcze przetłumaczone na polski, a więc stanowią polskie pierwodruki papieskiego nauczania.

[...]

Obok innych walorów, nauczanie papieskie stanowi ważny wkład w katolicką hermeneutykę biblijną, która – jak wiele innych dziedzin życia i teologii – znajduje się obecnie na rozdrożu. W podobnym duchu wypowiedział się Andrzej Czaja, biskup opolski,

[...]

Na półkach wielu teologów i duszpasterzy od dawna istnieje dział poświęcony dorobkowi Józefa Ratzingera – Benedykta XVI. Jego refleksja i intuicje teologiczne utwierdzają w zachowywaniu ortodoksji, a na tym gruncie pomagają przecierać nowe szlaki z myślą o sprostaniu duchowym potrzebom współczesnych chrześcijan. Gdy nadejdzie okres Adwentu ci, którzy cenią głębię myśli teologicznej wyjaśniającej podstawowe prawdy chrześcijańskiej, z wielkim pożytkiem dla siebie i innych sięgną po tę książkę. Z niecierpliwością czekamy więc na kolejne tomy tej serii, potwierdzające prawdziwość starożytnej zasady *Ars orandi, ars credendi*.

ks. Waldemar Chrostowski, UKSW Warszawa
Collectanea Theologica 89 (2019) nr 2, s. 243-245.

1

HOMILIE
ORAZ ROZWAŻANIA
NA ANIOŁ PAŃSKI

I NIEDZIELA ADWENTU

Czas nadziei

(27 listopada 2005 r., ROK B)

Dzisiejsza niedziela rozpoczyna Adwent, czas o wielkim znaczeniu religijnym, ponieważ niesie z sobą nadzieję i duchowe oczekiwanie: za każdym razem, kiedy wspólnota chrześcijańska przygotowuje się do świętowania wspomnienia narodzin Zbawiciela, napęła ją wewnętrzna radość, która w pewnym stopniu udziela się całemu społeczeństwu. W Adwencie lud chrześcijański duchem podąża w dwóch różnych kierunkach: z jednej strony podnosi wzrok ku ostatecznemu celowi swojego pielgrzymowania w dziejach, jakim jest spotkanie z Chrystusem, który powróci w chwale; z drugiej – wspominając ze wzruszeniem Jego narodziny w Betlejem, chyli czoło przed szopką. Nadzieja chrześcijan kieruje się ku przyszłości, ale jest zawsze mocno zakorzeniona w wydarzeniu z przeszłości. Gdy nadeszła pełnia czasu, Syn Boży narodził się z Maryi Dziewicy: „zrodzony z niewiasty, zrodzony pod Prawem”, jak pisze Paweł Apostoł (por. Ga 4,4).

Ewangelia zachęca nas dzisiaj, abyśmy czujnie oczekiwali na ostateczne przyjście Chrystusa. „Czuwajcie! – mówi Jezus – bo nie wiecie, kiedy pan domu przyjdzie” (Mk 13,35.37). Krótka przypowieść o panu domu, który udał się w podróż, i o sługach, którzy mieli go zastąpić w obowiązkach, uświadamia, jak ważne jest, byśmy byli gotowi przyjąć Pana, kiedy niespodziewanie przyjdzie. Wspólnota chrześcijańska z niecierpliwością oczekuje Jego „objawienia”, a apostoł Paweł, pisząc do Koryntian, napomina

ich, by ufali w wierność Boga i żyli tak, aby byli „bez zarzutu” (por. 1 Kor 1,7-9) w dniu Pana. Dlatego też bardzo słusznie w liturgii na początku Adwentu powtarzamy wezwanie psalmu: „Okaz nam, Panie, swoją łaskawość i daj nam swoje zbawienie” (Ps 85[84],8). Można powiedzieć, że Adwent jest czasem, w którym chrześcijaństwo powinno obudzić w swym sercu nadzieję, że z Bożą pomocą mogą odmienić świat. W związku z tym chciałbym także i dziś przypomnieć konstytucję Soboru Watykańskiego II o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes* – tekst głęboko przeniknięty chrześcijańską nadzieją. Mam na myśli w szczególności numer 39, zatytułowany „Nowa ziemia i nowe niebo”. Czytamy tam: „Jesteśmy [...] pouczeni, że Bóg przygotowuje nowe mieszkanie i nową ziemię, gdzie mieszka sprawiedliwość (por. 2 Kor 5,2; 2 P 3,13). [...] Oczekiwanie nowej ziemi nie powinno jednak osłabiać, lecz raczej rozbudzać gorliwość w doskonaleniu tej ziemi”. Kiedy bowiem Chrystus przekaże Ojcu swoje wieczne i powszechne królestwo, zobaczymy dobre owoce naszej działalności. Niech Najświętsza Maryja, Dziewica Adwentu, wyjedna nam, byśmy ten czas łaski przeżywali z czujnością i pracowicie, oczekując na Pana.

Po polsku papież powiedział:

Pozdrawiam pielgrzymów z Polski, a zwłaszcza biskupów przybyłych z wizytą *ad limina Apostolorum*. W I niedzielę Adwentu modlimy się, aby ten czas radosnego oczekiwania na przyjście Pana był owocny w łaski. Wszystkim z serca błogosławię. *OssRomPol 2/2006, s. 11.*

Bóg puka do drzwi naszych serc

(3 grudnia 2006 r., ROK C)

Drodzy bracia i siostry!

Pragnę raz jeszcze wraz z wami podziękować Panu za podróż apostolską do Turcji, którą odbyłem w ostatnich dniach i podczas której czułem, że towarzyszy mi i wspiera mnie modlitwa całej wspólnoty chrześcijańskiej. Wszystkim serdecznie dziękuję! W najbliższą środę podczas audiencji generalnej będę mógł szerzej opowiedzieć o tym niezapomnianym doświadczeniu duchowym i duszpasterskim, które – mam nadzieję – wyda owoce dobra, dzięki czemu możliwa będzie coraz bardziej szczerą współpracą wszystkich uczniów Chrystusa i pożyteczny dialog z wiernymi muzułmańskimi. Pragnę teraz ponownie wyrazić wdzięczność tym, którzy zorganizowali tę podróż i na różne sposoby przyczynili się do jej spokojnego i owocnego przebiegu. Myślę szczególnie o władzach Turcji i przyjaznym narodzie tureckim, który przyjął mnie w sposób godny swej tradycyjnej gościnności.

Chciałbym przede wszystkim życzliwie i z wdzięcznością wspomnieć o drogiej wspólnocie katolickiej, która żyje na tureckiej ziemi. Myślę o niej w tę niedzielę, kiedy rozpoczynamy okres Adwentu. Miałem możliwość spotkać się i odprawić Mszę św. z tymi naszymi braćmi i siostrami, którzy żyją w niełatwych często warunkach. Jest to naprawdę „mała trzódka”, zróżnicowana, pełna entuzjazmu i wiary, która – można powiedzieć – nieustannie i głęboko żyje duchem Adwentu, umacniana nadzieją. W Adwencie liturgia często powtarza nam i nas zapewnia, jakby